

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto

Asia: HE 30/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Kuuleminen: keskiviikko 07.10.2015 klo 10:00

Korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen rahoitus ensi vuoden talousarviossa

Koulutus ja tutkimus ovat investointeja tulevaisuuteen. Suomen menestys on tulevaisuudessa entistä riippuvaisempi korkeatasoisesta osaamisesta ja uudesta tiedosta. Myös kaupallisesti hyödynnettävien innovaatioiden pohjalla on perustutkimus. Tutkimustoiminnan edellytysten heikentäminen yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa merkitsee innovaatioketjun perustan murentumista. Koulutukseen ja tutkimukseen kohdistuvilla leikkauksilla on laajoja ja kauaskantoisia vaikutuksia suomalaiseen osaamiseen ja innovaatioperustaan sekä siten suoraan tulevaisuuden kasvun ja hyvinvoinnin edellytyksiin. Yliopistojen ja elinkeinoelämän välinen yhteistyö on tärkeää, mutta vain yliopistojen perusrahoituksen ja vapaan, kilpailuun perustuvan tutkimusrahoituksen tarpeeksi korkea ja ennustettava taso takaamalla voidaan luoda edellytykset menestyksekkäälle innovaatiotoiminnalle.

Laadukkaat oppimisympäristöt ja ajantasaiset tutkimusympäristöt ovat vetovoimatekijöitä, jotka ratkaisevat, miten hyvin maa onnistuu houkuttelemaan lupaavia opiskelijoita ja korkeatasoisia tutkijoita sekä sitä kautta työvoimaa ja investointeja. Koulutukseen ja tutkimukseen kohdistuvien leikkausten vuoksi Suomen tilanne on vaikea. Huolestuttavaa on, että vetovoiman hiipumisen lisäksi Suomi on vaarassa menettää myös parhaat omat kykynsä ulkomaille. Opetuksen ja tutkimuksen huippuyksiköiden rakentaminen vie vuosia, mutta niiden perusta voi murentua hetkessä ja jälleenrakennus on mahdotonta. Koulutukseen ja tutkimukseen kohdistuvat leikkaukset voivat yhdessä kaavailtujen opintotuen leikkausten kanssa vaarantaa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän kulmakiven, koulutuksen tasa-arvon.

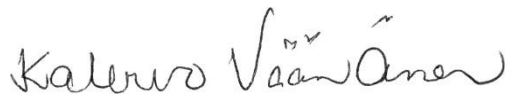
Vuonna 2010 voimaan tulleen yliopistolain myötä yliopistot ovat itse ja yhteistyössä toistensa kanssa kehittäneet toimintaansa ja rakenteitaan. Tähän on pyritty siksi ja siitä huolimatta, että yliopistojen toimintaan on kohdistunut kasvavia odotuksia ja että yliopistojen rahoitusta on kerta toisensa jälkeen leikattu. Yliopistojen välillä on parhaillaan käynnissä neuvotteluja yhteisten, laadun sekä kansainvälisen kiinnostavuuden kannalta riittävän suurien (fyysisten tai virtuaalisten) koulutus- ja tutkimuskokonaisuuksien luomiseksi, infrastruktuurien yhteiskäytön lisäämiseksi ja päällekkäisyyksien purkamiseksi. Yliopistot kartoittavat myös tarpeita yhteenliittymille ja yhdistymisille jo toteutettujen esimerkkien Itä-Suomen yliopisto, Turun yliopisto ja Turun kauppakorkeakoulu, valossa. UNIFI haluaa muistuttaa, että rakenteellisella kehittämisellä ja profiloinnilla aikaan saatavat muutokset eivät kuitenkaan onnistu rahoitukseen kohdistuvien leikkausten edellyttämässä tahdissa.

Yliopistot ovat valmiita kantamaan vastuunsa tulevaisuuden Suomen rakentamisessa. Julkisen vallan odotetaan antavan yliopistoille taloudelliset toimintaedellytykset ja työrauhan, jotta yliopistot voivat vastata asetettuihin odotuksiin.

Hallitus aikoo kohdentaa lisäpanostuksia yliopistoille kärkihankkeiden muodossa. Kärkihankkeet eivät kompensoi pitkäjänteisen ja riittävän laajapohjaisen resursoinnin tarvetta. Yliopistojen perusrahoituksen jatkuvuus on taattava toteuttamalla indeksisidonnaisuus. UNIFI vetoaa eduskuntaan, jotta se pidättäytyisi aiotusta yliopistolain 49 §:n väliaikaisesta muuttamisesta. Tällä rohkealla ratkaisulla luotaisiin edellytyksiä nostaa Suomi pois näivettymisen kierteestään.

Helsingissä 6. lokakuuta 2015

Suomen yliopistot UNIFI ry, Finlands universitet UNIFI rf

Kalervo Väänänen

Puheenjohtaja

Leena Wahlfors

Toiminnanjohtaja